

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Készítők nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

Nagyenyed város képviselői közgyűlése.

— 1887. november 2-án. —

Elnök polgármester megnyitó beszédében bejelenti, hogy apostoli királyunk ő Felsőge legmagasabb születési évfordulója alkalmából, — tanács által nyilváníttó üdv- és szerencsekívánatot, köszönetének kifejezése mellett legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Mindjárt azután — legfelsőbb királyi kívánatra felolvastatott, illetőleg kihirdtetett a folyó évi szept. 23-án Kolozsvárt a királyi fogadtatásnál megjelent megyei küldöttségek hódolatteljes üdvözlétére személyesen elmondott apostoli királyi válasz, melynek fennkölt tartalmas és remek irányu szerkezete, — erkölcsi és honfui kötelességek teljesítésére intő atyai utasítást tartalmaz, — szokott ünnepélyességgel, hálateljes legbensőbb örömnnyilvánítással fogadtatott.

A rendes tárgyak során, a megyei tisztviselők nyugdíj-alapjára előirányzat általános 1%-os rovatal ellen, az év elején belügyminister ur ő nmltsághoz tett indokolt felterjesztése a képviselő-testületnek azt eredményezte, hogy a megyebeli rendezett tanács városokra ezen címen 1/2%-os rovatal engedélyeztetett, de már annak még ez évre leendő befizetése is elrendeltetett; határozatba ment azért nsgos alispán urhoz előterjesztést tenni, hogy az idő rövidsége miatt, — minthogy annak kirovása és felszedése egy havi idő alatt teljes lehetetlen, — enged- tessék meg az idej illetéknek is a jövő évvel együttesen és így 1%-ban a jövő 1888. évben leendő beszoalgtatására.

Kihirdtetett két megyei belügyministerileg meg- erősített szabályrendelet, a közgyűlésekről és fegyelmi eljárásról, a kihirdtetett közmunka-váltás szabályzatának közgyűléseleg módosított 5. szakasza — észrevétel nélkül elfogadtatott.

A közmunka- és közlekedési m. kir. minister ur ő nmltsága által — némely díjtetelei leszállítása végett le- küldött tutajkikötő és kirakóhely felett készített szabály- rendelet — némileg félreértések helyreigazítása végett felvilágosító jelentés mellett határozatott visszaterjeszteni.

Előterjesztett a kiküldött bizottság jelentése a legtöbb adót fizető nagyenyedi képviselők névjegyzékének az 1888. évre történt kiigazításáról, valamint a választók betürosor névjegyzékének összeállításáról s minthogy a választók száma a 600-at jóval meghaladja, két választó- kerület alakított és pedig az eddigi gyakorlat megtar- tásával, a patak folyását használva fel választó vonalul — „patakon innen” és „patakon tül” elnevezéssel s kijel- lentetett, hogy a hat évet kitöltött és így ez évben kilépő választott képviselők száma, a patakon innen 8, a patakon

tul 6 és így összesen 14 tagból áll, kiknek helyei a f. évben lesznek ismét betöltendők.

Egy alkalommal az igazoló választmányba egyhan- gulag r. tagokul Medgyes Bálint és dr. Magyar Károly; pót- tagokul Vajna István és Sebestyén Sándor lettek a kép- viselőtestület által megválasztva, kikhez alispán ur is ugyanannyi tagot van jogosítva a képviselőt közül kinevezni, — végül a törvény rendelkezésére képest a virilisek név- jegyzékének megállapítására f. hó 4-ike délelőtti fél 12 órája tüzetett ki.

Az 1888. évi január 1-től 3 egymásutáni évre szóló városi szesz- és pálinka-bérelt felett az eddigi feltételek szerint teljes szabadsággal kiállított és aláirt bemutatott szerződvény elfogadtatván, tüzmentes szekrényben helyez- tetni rendeltetett.

Intézkedés tetelet az idej polgári failleték és tűzifa mikénti vágatása felett, — a polgári fa-illeték ez évben a szabad erdőn vágatik a mult évi méretek szerint, tűzi ólfa a szükséglet erejéig a bakkös és holtmaros erdők vénhedt fáiból szedetik ki, — a polgári failleték jogosult- tak névjegyzékének nyilvánosan leendő összeállítására a mult évben is működött bizottság küldetett ki.

Favágató ellenőri biztosnak a mult évben is műkö- dött képviselő Veress Albert választatott meg álta- lános szavazattöbbséggel, — a favágatás díja ez évben 1 frt 20 krba lett megállapítva.

Elfogadtatott Grun Samunak az apahidi jószág kibér- lése felett tett ajánlatának felmondása.

A helybeli ev. ref. egyház templom tornyának, — hova a város órája is elhelyezve van, kijavitási költségei- nek némi segélyezésére kért egyszáz forintot a majorsági pénztárból lett kiutalása jóváhagyatott és a segessvári térségen felállítandó Petőfi síremlék felállításához 20 frt segélyezés szavazatott meg.

Végül Luka Albert, Fanta József és Radó Zsigmond beadott folyamodásai elfogadásával a szavazók csaknem összes szavazataival a nagyenyedi törzspolgárok sorába felvétetni határozattak. (Folyt. köv.)

Még egy s más úti naplómból.

— A mi hajónk —
(Folytatás.)

A hajó volt a mi lakásunk, vagy 150—200 embernek. Eleinte az újság, a tengeri élet szokatlansága rendkívül érdekesnek tetszett előttünk, de csakhamar háttérbe szorította az édekeséget a növekvő kényelmetlenség, a hely- szükség, a rossz szag meg az óriási hőség, mely lassan- ként kifejlődött a nap sütötte hajó zárt rekeszeiben. Nem

mintha hanyagság, vagy lelkiismeretlenség okozta volna, ellenkezőleg, a kapitány, a hajós legények egyaránt nagy- gon szivesek, előzékenyek, figyelmesek voltak irányunkban. De hiába! mi más élethez vagyunk szokva a száraz földön; nem szoktunk egy szobában 50-ed magunkkal aludni, sem olyan szobában, melyben meg sem lehet for- dulni a megmaradt kis üres helyen. S a hely szűke még semmi, de a vasketrecben előállott fülazott hőség minden reggelre sóbafótté főzött s az arra kinyitott sok kicsi kerek ablak meg minden reggel jókora náthát fuott reám.

Mindazonáltal mi férfiak, kik tágas étteremben küzdök- tünk a napi fáradság után az éjjeli álmatlansággal, valóságos paradicsomi pihenést élveztünk elfüggönyözött fekhelye-inken a szegény nőkhöz, vagyis nőink egy részéhez képest, kik, hogy külön lehessenek, nyomorult kalitkában voltak beszorítva, a hajó fenekén. Akkor volt szobáskájok, hogy egyszerre csak egy szállhatott ki ágyából s a töb- bieknek tovább kellett fuldokolni és izzadni, a mig ez az egy elvégezte toalletjét. Egy ilyen piciny kamarában hat ágy volt csipkésen, csinosan berendezve, 3 alól, a másik 3 az alsók fölött; a kinek a szabadabb levegője emelet jutott, lépcső vagy létra nélkül, gyenge nőiségétől alig telő tornászással kellett valahogy fölvetnie magát. A kit Isten nehéz és elhízott termettel hozott ide, annak volt még itten átkos az éjjele; a legteltebbek nem is tudták kiállani a gőzfürdőt, hanem szelődés, vagy végképpen elolvadás kikerülése végett gyorsan felöltöztek s felván- szorogtak a fődélzetre, a hűvös, csillagos éjszakába éber tüdülést keresni legalább, ha már az álom játékony pi- hentését megtagadta a sors tőlük.

Minden reggel körülözlönlötték a fekete gondolák a mi Esperonkat, s megkezdődött rögtönzött olasz nyelven az alkudozás, közbe vegyítve egy-egy magyar káromkodást is a pajzánabb fráter; aztán gyorsan kibuj- tunk a hőségéből a reggeli levegő üde hűvösségébe, s kiki ment terve szerint Velence csodáit megfutni. Este 10 órától kezdve a Doge-palota előtt állottak újra a gondo- lások, a magyar vendégeket hajójukra szállítani; 4-od, 6-od magunkkal megalkudtunk (persze mindig olasz nyelven, másképen nem megy a dolog Velencében!) s a csillagos hullámokon ringva újra hazértünk s bebuj- tunk sütő kemenceinkbe. Így ment ez 3 éjen át. A har- madik éj volt az utolsó; ugy éjféltűni 3 óraker iszonyu robaj, dörgés-esörgés közt felhúzták a horgonyt s megin- dultunk Triest felé. Hogy el ne feledjem, szerenádot is kaptunk a hajólegényektől lámpionos bárkában. Vasár- nap éjjel szintén nagy szerenádot, lámpionos bárka- és gondolaraj vonult végig a Canal Granden, görög-tűzzel világítva meg a nevezetesebb épületeket. Igaz, hogy ezt

TÁRCZA.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.
(Folytatás.)

Április 30-ról a négy professor Kovács József, Szabó Sámuel, Galambos Mihály és Nemegeyi János külön felterjesztésben, melyet egyik főkurátor sem irt alá, fejtették fel az okokat, melyek miatt a várbeli professori szállást püspöki szállásul és superintendensi levéltári helyiségül a főiskola át nem engedheti. — Azt hozták fel a többek között, hogy az udvarbírói szállásnak professori lakásá átalakítása, a collegiumnak mintegy 10.000 frt költségébe kerülne s későbbben is kiszámíthat- lan károsodást vonna maga után, mivel az udvarbíró rés- szére nem maradván fenn alkalmas szállás, a collegium gazdasági ügyei szenvednének hátramaradást.

Ugyanezen felterjesztésben a püspök részére adandó egész professori fizetés ügyére vonatkozólag is tesznek észrevételeket. Jelesen: felhozzák, miként: „a püspök részére az egész professori datatio kiutalása,*”) az iskola anyagi állásának megvédése szempontjából, nem lehetséges.*

Végül kéri a főkonsistoriumot, hogy ez ügyben „a collegium kevesebb megterheltségével intézkedjék.***)

*) Egy enyedi egész professori fizetés, mely az 1849. élti időben fennállott, minden járulékot pénzértékbe számítva évenként mintegy 4000 váltó forintnak felelt meg. Az akkori életviszonyokhoz mérten igen szép évi jövedelem. Lásd P. Szatmári Károlynak „Gyula- fohérvár-nagyenyedi Bethlenfőtanoda” című munkáját 275. lap.

***) Az erdélyi ref. egyházkerület levéltára.

A szállás ügyében a főkonsistorium és a főiskola gondnoksága között ez év tavaszán még több rendbeli levélváltás történt.

Végül a sok kellemetlenséget, sőt bátran lehet mon- dani: keserűséget okozott püspöki lakás kérdését megoldotta gróf Székely Jánosné szül. gróf Toroczka i Zsuzsánna oly módon, hogy az u. n. „Miriszló” (Kollegium) utcában fekvő házas telkét, püspöki lakásul az erdélyi ref. statusnak ajándékozta.

A főkonsistoriumnak 1788. jun. 4-ről N. Szebenből kelt és a főiskola gondnokságához intézett leiratában, előbb fel lévén hozva, hogy a kegyes szívű patróna gr. Székely Lászlóné szül. gr. Toroczka i Zsuzsánna „Miriszló” utca- ban fekvő házas telkét, püspöki lakásul a Statusnak aján- dékozta, utasítatnak a főkurátork, miként ezen ház kiüri- téséről és rendbehozásáról haldéktalanul gondoskodjanak, hogy a püspöknek Enyedre költözökö- dése lehetővé váljék.

A lakás-kérdés végre valahára tehát szerencsés megoldást nyert.

A főkonsistorium és az enyedi egyház között az első papi állomás betöltésére vonatkozó, az 1781. január 28-án létrejött meg egyezés értelmében Csernatonai püspök elhalta után, az egyháztanács, a következő püspököt: Eperjesi Zsigmondot az enyedi egyház első papjaul ünnepélyesen meghívja, ki is a meghívást köszönettel fogadva, igéri miként mihielyt a körülmények engedni fogják, át fog költözökni Enyedre s enyedi első papi állomását elfoglalandja.

A főkonsistorium ugyancsak június 4-ről hivatalos átíratában a püspököt is értesíti, hogy most már van püspöki szállás, tehát ügyeit rendezze úgy, hogy mihielyt

a szállás ki lesz ürtve és berendezve, késedelem nélkül költözökdjék át Enyedre s szállását foglalja el.

Eltelt az egész 1783-ik év a nélkül, hogy a püspök Enyedre átköltözött volna.

A következő évi febr. 17-ről Felvinczről kelt leve- lében, püspök Eperjesi értesíti a főkonsistoriumot, hogy a gróf Székelyné által püspöki lakul ajándékozott ház neki már átadatott ugyan és ő abba tavasszal be is fog költözökni, de kéri a főkonsistoriumot, miként biztosítsa őt az egész professori fizetés felől; a püspöki lak szük ud- vara szélesbítették ki a mellette fekvő és a collegium tulajdonát képező azon telekkel, melyen a „Kádár szín” emelkedik; az egyházi gondoskodják a lakás reperálásá- ról — végül, hogy Kassai püspöki káplántól az enyedi első papi fizetés egy részét tevő canonica portio neki adassék át.

Eleget tett-é a főkonsistorium a püspök eme felter- jesztésében kifejezett kérése mindenki pontjának, biztosan tudni nem lehet, mert az idevonatkozó okmányok hiányoz- nak, de a körülmények arra engednek következtetést, miként azon pont kivételével, melyben az egész professori fizetés biztosítása kérétek, a kérelem többi pontjainak elég lett téve.

Tény, hogy a főkonsistorium eme püspöki felterjesz- tés vétele után, az enyedi tanoda mindhárom főgondnokát, továbbá: Kovács József és Szabó Sámuel professo- rokat, mint a kik leginkább ellenzték, hogy a collegium a püspök részére egy egész professori fizetést tegyen folyó- vá, — febr. 20. körül, tanácskozás végett Szebenbe hívja, mely tanácskozásnak aligha több eredménye lett annál, hogy a „Kádár szín”-telek a püspöki telekhez csatoltatott; Kassaitól az első papi canonica portio elvátatott — és a

én csak a hajóról, félfalomsan néztem, de két és fél nap alatt úgy is tulsokat láttunk, nem csoda, hogy teljes ki-
merültség fogott el a szerenádus éjjelen. Itthonról másképp
ítéltünk; elhatároztuk, hogy lehető rövid idő alatt min-
dent megnézünk, nem kimélve se pénzt, se fáradságot.
De légy uton egész nap, láss ezer képet, fuss, siess ha-
jóról-hajóra, onnan templomba, templomból újra, Isten
tudja hová: egyszer csak eljön egy pillanat, mikor megta-
gadja szolgálatát először a láb, azután a szem, végre az
ész is s tárljon föl előtted akár a paradicsom ragyogó
világa, azt is közönyösen, álmosan pillantod meg, sőt
még haragszol rája, hogy miért létezik még az is!

Bizony éjjel felé énekelhettek, lámpionozhattak
nekem; a horgonyt is zörgethették, kiabálhattak, sipol-
háltak: én aludtam mélyen, megátalkodottan, minden
szadás, láрма és futkosás dacára is. Jól feljött már a
nap, mikor fölébredtem; a nyílt tengeren sikamlottunk
már, ott hol Olaszország csizmaszárához ragad Istria
félszigete, egyenesen Triest felé . . .

(Folytatása következik.)

LEVELEZÉS.

Asszony népe, 1887. decz. 8.

— Egy vaesora az iskola javára —

Beköszöntött a tél, a társas összejöveteleknek, barát-
kozásoknak, vigalmaknak legalkalmasabb időszaka. A mezők
virágai már elhervadtak, de az emberi élet örömvirágai,
melyek csak egy szerető családi kör és a rokonlelkű baráti
társaság kertjében virulhatnak, most nyílnak a legszebben.
A téli napok hívják bennünket a kedves baráti körbe,
mert a külső munkától elzárva lévén, mindenki oda
van utasítva, hogy kedvesei körében élvezze a föld leg-
tisztább örömeit.

Ilyen tiszta öröm élvezése végett gyűltünk össze
mi is folyó évi decz. 2-án este Asszony népe Csekme
Ferenc barátunk házához, hogy névnapja előestéjén üd-
vözöljük őt baráti érzelmekkel. A társas összejövetelek
alkalmával a jókívánatok mellett nagyon sok üdvös eszme
jut kifejezésre, esetleg a megvalósulásra is. Így történt
az a jelen alkalommal nálunk is: az eszme megpendítet-
tett és azonnal meg is valósított.

Ugyanis, a társaság egyik tagja indítványozása
folytán kimondatott, hogy a pohárköszöntőket meg kell
bírásolni, — s a bűntetés pénzek fordítassanak jóté-
konyozásra. Ezen sorok íróját megbizta a társaság, hogy
a bűntetés pénzekről vezessen jegyzéket, a pénzt vegye
magához s fordítsa azt az utólagosan elhatározandó célra.

Monostori Károly barátunk azon elhatározással, hogy
szülőföldje, Asszony népe közművelődése érdekében magát
derekasan megbírságotlatja. — hozzákezdett a toasztokhoz
s épen 7 o. ó. frtg bűntettette meg magát s végül azt
indítványozta, hogy a begyűlt összeg fordítassék a hely-
beli állami iskola javára. Az indítvány elfogadhatván, ki-
mondattat, hogy a pénz hovatartozása az iskolai gondnok-
ságra bízatik, miről a gondnokság nyilvánosan fog számolni.

És most itt közlöm a névnapozó társaság neveit a
bűntetés nagysága szerint u. m. Monostori Károly fizetett
7 frt. Nr. Nr. 5 frt, Farkas Miklós 1 frt, Tábori Albert
1 frt, Csekme Ferenc 1 frt, Szász Lajos 1 frt, Szilágyi
József 30 kr, Zsidó Gyula 30 kr, Barátosi János 30 kr.
Összesen 16 frt 90 kr o. értékben.

püspök-pap fizetéséhez csatoltatott, minek következtében,
Kassai még azon évben Enyedről el is távozott.

Junius 19-ről az enyedi egyház keblé tanácsa kéri
a főkonsistoriumot, hogy a püspöknek Felvinczről Enyedre
átköltöztetése költségeihez a Status is járuljon valamivel,
sőt ha lehetséges, eme költségek terhe alól az egyház
oldoztassék fel teljesen.

Az enyedi egyház, eme kérésére, határozott elutasító
választ kapott. A válaszbán a főkonsistorium szigoruan
utasítja az egyház-tanácsot, hogy a püspököt
átköltöztetése, vele békeességben él-
jen, „további differenciát nem ke-
resvé n.”

Végre 1784. nov. 1-ről, Enyedről kelt levelében
püspök Eperjesi értesíti a főkonsistoriumot, hogy október
18-án a püspöki levéltárral együtt Enyedre átköltözködött
s a püspöki szállást elfoglalta.

Ilyen és ennyi akadályok elhárítása vált szükségessé,
míg a szerencsés eszme, hogy az erdélyi ref. püspökség
egy arra minden tekintetben alkalmasnak mutakozó hely-
lyen, annyi hányódás, annyi megaláztatás után, elvégre
ujjlag állandó otthonot találjon, megvalósult.

El kell ismernünk, hogy a főkonsistorium az erdélyi
ref. status magasabb érdekeire volt tekintettel, mikor a
püspöki székhely újabb állandósítására vonatkozó szándékát,
minden nehézségek dacára, hajthatatlan akarattal kereszt-
ül vitte s a püspök részére Nagyenyeden, a Bethlen-
főiskola, az alma mater székhelyén; Erdély tudományos
műveltségének emez egyik gazdag forrása közvetlen kö-
zelében, állandó lakóhelyet rendezett be.

Ezen korszerű intézkedés következtében a püspök,
az enyedi főiskola gazdag könyv- és levéltára segélyével,

Fogadják az igen tisztelt toasztterozók nagybecsi
bűntetés-pénzeikért részemről is, mint a segélyezett iskola
tanítójától, mély köszönetemet, hálaomat.

Igy lett a „C s e k m e v a c s o r a” megörökítve!

Szász Lajos,
az áll. iskola tanítója.

Régi városház szinterme, 1887. decz. 7.

Szerkesztő uraim!

Budapestben egész héten botrány, Nagyenyeden mu-
latság, — ez a helyzet signaturája. Többet mulatunk, mint
öt szabad királyi város összesen, pedig a disznótorok csak
ezután kerülnek napi rendre. — Egész kis farsang, akár
naptárral is szolgálhatok.

November 12-én fillérestély tánczezel.

„ 19-én theologusok estélye tánczezel.

„ 26-án fillérestély tánczezel.

Deczember 4-én műkedvelői előadás.

„ 7-én fillérestély tánczezel.

„ 11-én műkedvelői előadás tánczezel.

„ 17-én theol. dalkar hangverseny tánczezel.

„ 21-én vacatio adás a diákoknak.

Egy hónap alatt nyolcz mulatság. Szeget ütött a
fejembe, de még akkor csudálkoztam el, mikor elfoglalom
helyemet s a szomszédomban ott találok egy urat, ki azzal
támad meg.

— Bojános ur, nem unta meg e sok mulatságot?

— Nem. Nekem ez elemem.

— Hm! Én messze vidékről jöttem ide, hogy lás-
sam e termet, hol lezajlanak a mulatságok.

— Kihez van szerencsém?

— Bojtorján Mózes vagyok.

— Örvendek.

— Én is. Legyen szives uram, beszélje a legköze-
lebbi mulatság történetét, míg begyűl a publikum.

— Nagyon szivesen. Folyó hó 4-én Hennequin A.
három felsős vigjátékát adták a „H á r o m k a l a p”-ot.
Most is nevetek, ha rá gondolok Dupraillen Edgard párisi
jómódu nyárspolgárra, ki nagyon becsületes ember, jó
férj s csak egyszer zökken ki a kerékvágásból, de az elég
neki, hogy három felvonáson keresztül mindenkit ellen-
ségének nézzen. Pongrácz Géza, ki e szerepet adta, nagyon
bele találta magát. Leszámitra kissé tompa hangját, teljes
dicséretet érdemel.

Neje Izabella (Krismanits Vilmosné), e gondos házi-
asszony, ki minden áron leányán Lujzán, tul akar adni,
nem szorul az én dicséretemre. Sem leánya Lujza (Gyulai
D. Kálmáné), ki rokonszenyünk egész melegségével ki-
sértünk. Mindkettőnek esinos toalette csak emelte az elért
sikert. Velök egyaránt osztozik a dicséretben Annete
(Makkai Margit) a szerelmes szobaleány, ki még újságot
is tud olvasni.

Temidár Adolf (Damó István) szöke is, szerelmes
is. Szerelmes egy esinos keztvárváronéba. Jó házi bolond,
ki Dupraillen ur minden baját a legnagyobb gonddal
igazítja.

Baptiste (Bartha Lajos) egy igazi fidelis inas, ki
ugyanacsak felhasználja a keresztifüség összeköttetését, mert
mindig csak neki van igaza. Példányképe a meghitt szol-
gáknak és konfidens inasoknak. S ha hozzáteszem, hogy
erről Bartha ur győzött meg, tovább mehetek.

Dervey Pál (Kiss Árpád) elegáns gavallér, ki méi-

tán kél ki azon vád ellen, mintha ő háromszor akarna
házasodni.

Nunc venio etc. Sylvester Jenő (dr. Bocz József) a
kaligráfia tanára és a „Szépirás rendszere” című kézi
könyv szerzője, ki szüntelen eleserélt kalapját keresi s
mikor megkapja, vejet is kap mellé. Soha tipikusabb,
rigorosus írástautót nem láttam, mint a dr. Bocz alakí-
tása. Routinnal játszott, teljes elismerés mellett. No, de
talán hosszasan is fecsegtém. Kezdődik a programm. Im
a vegyes dalkar áll előttünk dr. Farnos Dezső vezetése
alatt. (Török Gyöngyi, Gerger Ludmilla, Nagler Adél, Bocz
Irma, Bokor Klára, Czirner Laura, Szőlősi Ida, Nagler
Mathild, Krismanits Vilmosné, Folyovics Sándorné, Ludvig
Olga; Czell Ignác Kozma, Imre, Kiss Sándor, Szász Béla,
Czirner Vilmos, Zajzon János és Kovács Árpád.)

Bojtorján: Né te, né Milton: „Elveszett paradí-
csomáóó!” az angyalok és ördögök harmóniája. Gusztu-
somra való. De úgy is énekelnek, mintha mindeniknek
torkában egy varázs fuvola volna.

— Tapsoljunk, mert még tudnak egyet.

Ó. Halljuk.

En. „Esti dal”, Ábrányi Kornéltól.

Ó. Ez már művészet. A karmesternek dicséret a
buzgalmáért, melylyel betanítá a csinosabbnál csinosabban
öltözött angyalokat és salonkabátos ö r d ö g ö k k e t.

En. Nő, uram, figyeljen most a Bartha Albert ur
szavallatára. Ujra egy hazafias költemény: „Egy haladkó
a forradalomban” Lévy Józseftől zenekísérettel előadva.

Ó. Enyje, de jó volt. Szinte feltűnt előttem a seges-
vári csatától.

En. Nő, most jön a legjava.

Ó. Melyik?

En. A Németh Sándor ur szabadelőadása az „álom-
ról és alvásról.”

Ó. Csak nehogy az álom kerülgesse alatta. De ni,
ni csalódtam. Hiszen oly tüzel beszél, mintha csak a
haza megmentéséről lenne szó.

En. Bámulatos hidegvér, tiszta logika, nyugodt és
választékos előadás. Most újra egy szavallat következik,
figyeljen. Nagler Sarolta szavallta a „Hervadás” Ábrányitól.

Ó. Figyelek.

En. Láttam milyen dicséretreméltóan foglalja el helyét
a szinpadou. Helyes hangsúly, szép csengő hang, a köl-
temény gondos áttanulása megérdemlik a tapsot.

Ó. Hát ki az a punktum.

En. Jaj, uram, az ám az ügyes gyerek Búszke lehet
rá az apja. Papp Dezső a gimnázium első osztályának
nagyreményű tagja.

Ó. Úgy kezeli azt a czimbalom verő pálcákat,
mintha avval jött volna a világra. Bravó apróság, tapsol-
junk. Mi lesz még.

En. Táncz, Mózes barátom, táncz. Itt ez a szokás.

Ó. Az ur hamar kezd bizalmaskodni. Nő, lássuk
hát a tánczot.

En. Biz' azt megnézheti. Rogóta járom e termet,
de ilyen szép közönséget még nem láttam.

Ó. Ön nem tánczol?

En. Nem, uram. Oh, Gizell! S ön?

Ó. En sem, uram, oh Annuska! . . .

En. Jó éjt!

Ó. A viszontlátásig.

Bojános.

kitünő tanárai, valamint az erdélyi ref. statusnak Enyeden
mint az erdélyi mozgalmas társadalmi és politikai élet
eméz egyik központján lakó főurakkal való érintkezései
által, úgy a tudományos, valamint a társadalmi műveltség
kellő színvonalán magát fenntarhatta.

Ehez járultak még, hogy az egyház-kormányzás
ügyeinek megbeszélése, az Enyed-n. mint központi helyen
lakó püspökkel könnyebbé vált s ennek következtében ezek
intézése is kevesebb nehézségeket okozott; hogy a püspök,
mint egyszersmind egyik status gondnok, az erdélyi ref.
egyház egyik legfőbb kincésére, a Bethlen-főiskolára
felügyeletet személyesen és folytonosan gyakorolhatván,
ezen gondos főpásztori és főgondnoki felügyelet emez
intézet szellemi, valamint anyagi fejlődésére igen előnyös
befolyással volt.

A mi pedig az enyedi egyházat illeti, erre vonat-
kozálag is megvalósult, mit a főkonsistorium ezen hitköz-
ség-émlékiratára, 1781. január havában adott válaszában
kilátásba helyezett volt, hogy t. i. ha a püspök Enyeden
fog lakni s enyedi első pap lesz, az enyedi egyház diez-
ben és méltóságban nyerni fog.

Az enyedi egyház fénykorát azon 64 évek folytán
érte és élte, mikor a püspökök állandóan Enyeden laktak
s az enyedi egyháznak, ha nem is szorosabb értelemben
vett papi teendőik rendes végzésében, de a gondos fel-
ügyelet gyakorlásában, a vallásos érzület élénk nyilvánu-
lására megkívánató jó példa megadásában s ez által a
hitélet elvességének fenntartásában az enyedi egyháznak
valóban első, valódi nagy papjai voltak.

De szellemi és erkölcsi tőkénket gazdagon kama-
toztatták Enyed városnak javára is. Bölcs tanácsadói, atyái
voltak eme kis puritán magyar városnak, míg kebelében

lakoztak és azon veszteségek között, melyeket Nagyenyed
1848—49-ben szenvedett, a legfájdalmasabbak egyike:
hogy kebeléből az akkori püspök s személyével maga a
püspöki székhely is elbujdosott. Elmenekült s több ide
nem is tért vissza. Más otthonot keresett és talált magá-
nak. Fényesebbet, zajosabbat, de több tisztelet által kör-
nyeztetett, az őszinte szeretet meg nem szakadott tüze
által melegítettebbet, mint milyent Enyeden bírt, bizo-
nyára nem telált.

Visszatér-e még valaha oda, honnan keserves emlékü
hazai események ütték el? — eme kérdésre a feleletet a
jövendő idő fogja megadni.

És most folytassuk tovább az enyedi papok életének
elbeszélését.

* * *

Dezsi L. György elhalta után, az enyedi 2-ik papi
állomásra Baricz János hivatott meg 1775-ik
év őszén.

Baricz életére vonatkozólag, csak az enyedi pappá
létele utáni időkből tudhatni valami keveset. Alig forog-
hat fenn kétség, hogy ő is az enyedi főiskolában tanult
s a theol. tanfolyam végezte után, valamelyik külföldi
egyetemen szélesbítette ismereteinek körét.

Enyedre, már mint s z o l g á l a t b a n levő pap
hivatott meg.*)

*) P. Szatmári Károly „A Gyulafehérvár-nagyenyedi Bethlen-
főtanoda története” című munkájában Baricza vonatkozólag többek
között ezt írja: Baricz János hason nevű atyjának fia, ki enyedi
p a p v o l t, született 1774-ben. Az enyedi pap Baricz tehát 1774.
előtt már családos ember volt, mely körülmény a mellett szól, hogy
Enyedre jövetele előtt, mint pap szolgált valahol.

(Folytatása köv.)

AZ OI
A
járó má
diszített
Tanulés
esarnok
világítva
ragadja
dot tartó
talva —
mélto tár
van elhe
társaság
elűklete
Arad sza
tandó sz
A
virágokk
nek pláf
ujvilág
szenvéd
ben és k
s minteg
legszebb
szünk k
(250 frt
fátyol h
sujtatta.
koporsój
géből, 5
A vásár
különbe
„J e g y
b e é d
s z a t
mint Ve
met nag
és a „V
Ede egy
Az erde
vásárhe
A
műve m
márvány
Engem
„C z i g
bor (15
n y i t o
mondja
tudós tá
feladat
gény né
nister
által k
rendel
— az
rendki
van sz
folyó
meghi
delet,
zottság
nebbi
9 órak
7-én.
Bethl
kezde
játéko
ral: 1
Felas
[Niel]
[Kiss
[Nagl
egy v
pon.
Eldad
Belép
eszkö
kioszt
2 óra
Nagy
meg.
decz.
esper
hogy
éljen.
mind
ságo
érig
idő
hajó
hane
előbb
rolni

Az országos képzőművészeti társulat őszi kiállítása Budapesten.

A képzőművészeti társulat őszi kiállításának — már végre járó második sorozatát, az Andrási-úton lévő műcsarnok fényesen díszített termeiben, napoként nagyszámú közönség látogatja meg. Tanulóságos s igazi műveltséggel jutalmaz meg bennünket a tárlat. A műcsarnok homlokzata előtt, — mely az esti órákban villanynyal van világítva — teljes pompájában az „Ébredés szabadság” ragadja meg figyelmünket, midőn a lebilincsel és kezében tört kardot tartó női alak lanczáit a szabadság nemtője — égő faklyát lobogtatva — összezuza. E nagy és óriási méretű bronz szobor-műnek méltó társa a „Harc és szesz”, mely benn a lépcső-házban van elhelyezve. Nagyszerűségéről bizonyosságot tett a képzőművészeti társaság juri, mely szombaton (december 3-án) Károlyi Tibor gróf elnöke alatt, a kormány aranyérmét ennek ítélte oda. Mind kettő Arad szab. kir. város tulajdona. Zala György készítette az ott felállítandó szabadság-szobor részletét.

A királyi mellszobrával ékesített lépcsőházból exotikus növények, virágokkal díszes márványlépcső vezet fel az emeleti termekbe, melyeknek plafondjairól — esténként — szétömlő villamfény öntözében, egy újvilág tárul fel az ember, állat, növény, táj, genre köréből; az élet szenvedélyei, szomorú vagy bohókás jeleneteiből. . . Nyolcz teremben és két folyosón 477 kisebb-nagyobb honi és külföldi festmény s mintegy 26 szobrászati mű presentálja a világot, csoportosítva a legszebb szakértelemmel. Mészöly Géza fest. akad. tanár, jeles művészünk két művét láttam: „Részlet a kálváriából” (250 frt.) és „Baromfi udvar” (350 frt.). Mindkettőn gyász-fátyol hirdette a vesztéséget, mely a magyar művészetet halálával sújtotta. Ott voltam temetésén (nov. 14-én) is, elhözvén emlékül a koporsóján lévő babérszörnyből, Telegy Károly művésznők szíveségéből, 5-6 levélkét. . .

A külföldi művészek közül igen sokan vettek részt a tárlaton. A vásárlás gyenge. Nagyon feltűnt nekem a képek magas ára, ami különben azoknak műbeséről tesz bizonyosságot. Barison Giuseppe „Jegyzőúr”-je 1700 frt.; Koskovic Ign. „Kóstolja meg, beédes” cz. képe 2000 frt.; Kossák A. „királyi vadászata Gödöllő vidékén” 3000 frt. Sőt van 7500 frtos is, mint Verhas János „Blankeberghé” festménye. Figyelmeimet nagyon megragadta a „Párbajjelenet” (Temple János) és a „Vonó négyes” (Vágó Pál). Ez utóbbi kép és Komlósy Ede egy generje nyerték meg a művészeti társaság ideai nagy díját. Az erdélyi festők közül Kemény Jenő (Déva), Nagy László (Kézdivásárhely) két-két művel jelentek meg. Gyárfás Jenő nem láttuk.

A szobrászati művek közül, már fennebb említett Zala két műve mellett, igen sok mellszobor lett kiállítva. Andrássy Manó gr. márvány-relief arcképe bronzkeretben, Strobl Alajostól, igen szép. Engem (mint székely embert is) leginkább érdekelt Moretti József „Czigányvadász leánya”. Gyönyörű kivitelű márványszobor (1500 frt) melynek anyaga az ujonnan megnyitott szászhegyi bányából származik. Azt mondja Kovács Erdély egy gazdag, de ismeretlen múzeum. A tudós társaságok minél gyakoribb vándor-utja Erdély felé: legszebb feladat volna e gazdag múzeum bővebb ismeretere, mely esetleg szegény népnöknek sok iparág forrását nyitná meg. Adja Isten!

Fülei Szántó Lajos.

VEGYES HIREK.

— **Magy. kir. közmunka- és közlekedési miniszter** ur ö Nmllsága a Topánfalvánál Tordarajosmege által kijavított hid költségeinek fele részét megfizetni rendelve a vármegye bizottságának feltérjesztés után is, — az 1886. évi XXI. t. cz. 68. § a) pontja értelmében rendkívüli közgyűlés tartása vált szükségessé. Minőlfogva van szerencsém főispán ó mltsága intézkedése folytán folyó decz. hó 16-án d. e. 11 órakor tartandó gyűlésre meghívni, melynek 1. tárgya a fennebbi miniszteri rendelet, — 2. tárgya a folyó évi nov. 28-án megejtett bizottsági tagválasztás eredményének bejelentése lesz. Fennebbi tárgyan az állandó választmány decz. 16. án d. e. 9 órakor gyűlést tart. Nagyenyeden, 1887. december hó 7-én. Csató János, kir. tanácsos-alispán.

— **A karácsoni vakáció**, a helyi ref. Bethlen-főiskolában, folyó hó 21-én délelőtt veszi kezdetét és tartani fog jövő hó, január 9-éig.

— **A műkedvelő-társulat** 1887. december 11-én jótékonyezelű kőrástélyt rendez a következő műsorral: 1. Kukli predikációk. Vigjáték 1 felv. Irta Moser. Feles kereskedő [Kovács Árpád]. Róza neje [László Kornelia]. Moka, töképezés [János Zoltán]. Dorotya, neje [Kies Sarolta]. Gyöngyös, ügyvéd [Szabó Jenő]. Ilka neje [Nagler Adél]. Hordár [x. y.] Pinczér [a. + b.] — Tört. egy városi indóház várótermében. Idő: jelenkor. 2. Olymp. Eindródi Sándortól. Szavaja Damó István. 3. Enek. Előadja a vegyes dalkar. — Az előadást tánc követi. — Belépti jegy személyenként 30 kr. Kezdeté 7 órakor.

— **Értesítés.** A szegénysorsu tanulók fölruházását eszközölő kör a folyó évi „Karácsony-ünnepélyt és ruhakiosztást” 1887. december hó 18-án, vasárnap délután 2 órakor az új városbáz disztermében tartja meg, melyre Nagyenyed város nagyerdemű közönségét tisztelettel hívja meg. A rendező kör megbízásából: Nagyenyed, 1887. decz. hó 9-én. Nagy Móz es, köri titkár.

— **Szini János** a kézdi egyházmegye érdekes esperese, mult hó 29-én, esperesi hivataláról lemondott, hogy „ezután békés egyháznak és szeretett családjának éljen.” Szini esperes 30 évig volt egyházmegyének minden tekintetben hű, pontos és a mi a legfőbb, igazságos hivatalnok. Három évig, mint főjegyző, huszónhét évig mint esperes állott a kormányrudon és bár e hosszú idő alatt nem egy hullám csapta meg az egyházmegye hajóját s mégis az soha az elsüllyedés révén nem állott-hanem, mint csónak a esendes víztükren, haladt mindig előbb, a biztos kezek vezetése alatt. Nem célunk elősorolni érdemeit, — azokról beszél a mult és jelen s be-

szélni fog a jövő, mely majd a maradandó alkotásokon elmereng — mi csak azt kívánjuk, hogy az isten az érdemekben megőszült esperest, ki most „azon kövitézek sorába lépett, kiknek szép erényük a hivatali hűség s a törvények iránti tisztelet és engedelmesség”, egyháza és családja boldogítására, sokáig éltesse.

— **Aranyimés áldozár.** Tiszteendő G é r a minoritarendű áldozár, ki t. Dávid Pálurat megelőzőleg helyben házfőnök volt s mint ilyen, hívei és általában a város közönsége körében, kedves emlékezetben van, — mint halljuk, gyugalmas öregsége idejére ismét visszatért s 50 éves papsága emlékére, talán már a karácsoni ünnepek alkalmával, aranyimésjét fogja tartani, Fogadja üdvözlés-tünket.

— **A Bethlen-főiskola ifjusága** szokásos bálját 1888. január 28-án tartja meg. A rendezőség következőleg alakult meg: Szilágyi Gyula tanár, elnök. Elekes László és Szécsi Ferencz alelnökök. Kovács Sándor pénztárnok. Székely Ödön jegyző és Bartha Lajos, Damó István, Ignác László, Imreh Sándor, Kovács Árpád, Nagy Károly, Papp Mihály, Sajtos Károly, Simon Antal, Szabó Ákos, Szabó Jenő, Szalai Dénes, Szász Béla, Zajzon János, János Zoltán és Vajda Ferencz bábizottsági tagok.

— **Szép kiötmött madarakat** kapott Amerikából Csató János alispán Ágoston Pensylvániai sertőzőtől, ki szabad óráiban szenvedélyel üzi az ornithológiát s a legkitűnőbb lömön sok amerikai közt, kikkel a tudós alispán esereviszonyban áll. Az alispán madár-gyűjteménye eddig páratlan hazánkban s csak az a kár, hogy kellő elhelyezésre a lakás nem eléggé teres s ha oly rohamosan gazdagodik, mint a közelebbi években, egészen kiszorítja gazdáját a házból.

— **Halálozás.** Öv. Homorod-szentpáli Szentpály Mihályné szül. geucei Balog Juliánna e hó 5-én Königsradon 69 éves korában jobb létre szenderült. Béke poraira!

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszter** a közoktatás mult évi állapotáról betérjesztette az országgyűléshez jelentését, mely e nembem már a 16-ik. E jelentésből a népoktatásnak bár lassu, de fokozatos emelkedése tűnik ki. A fontosabb adatok közül a következőket emeljük ki: a népiskolák összes száma 16417, 1767 községből járnak a gyermekek a szomszéd községbe s 333 községnek nincs egyáltalában iskolája. Ez ezek jobbára oly szegény kis községek, melyekben a lakosok száma 20- és 400 közt ingadozik. Ezen népiskoláknak 4-5% a állami, 11.47% a községi, 1.24% a társulati és magán iskola, a többi felekezeti. A tanító 10% a nem tudott magyar nyelven tanítani. Kisdudov-intézet 483 volt. Vailás szerint csoportosítva az iskolába járókat, a legkedvezőbb arányokat a róm. kath. felekezethez tartozó tanköteles gyermekeknél találjuk, melyeknek 1000-e közül csak 872 jár iskolába, második helyen az ág. hiv. felekezetiek vannak (1000 közül 871); a többiek ily rendben következnek: hely. hitvallásnak, izraeliták, unitáriusok, gör. keletiek, gör. kath. Utóbiaknál az arány kedvezőtlen, mert 1000 tanköteles közül csak 596 jár iskolába. Anyanyelvüket tekintve az iskolába járást illetőleg első helyen a németek (1000 tanköteles közül 908 iskolába járval), második helyen a tótok (1000 közül 844-gyel állanak. A magyar anyanyelvűek, fájdalom csak harmadik helyen vannak; 1000 magyar tanköteles közül iskolába jár 836. Utolsó helyen vannak a román anyanyelvűek, melyeknél 1000 közül csak 608 jár iskolába. A jelentés kimutatja továbbá, mily arányban tartott meg az iskolában a törvényes szorgalomidő. Kiténik, hogy az 1885/6. tanévben az összes iskolák 10.6% ában a törvényes szorgalomidő többé-kevésbé megrövidített. Egy átlagos szám, mely országsszerre változik: így Pestmegyében az iskolák 15%-a, Alsófehérmegyében azoknak 54%-a nem tartotta be az előirt tanévet. A gyermekek iskolamulasztásai igen tetemesek, minden mulasztók átlag 18-19 fólnap esik. A törvény intézkedéseinek laza végrehajtására mutat azon körülmény, hogy az óriási számú mulasztásból 94.68% az előjárók által igazolnak vétetelt és csak 5.32%-ot tevő eseteket sujtottak a törvényszabta bírsággal. A jelentés megemlíti, hogy a másutt iskolázó gyermekek nyilvántartásával a 65 tankerület közül csupán 44 foglalkozott és hogy Budapest fővárosa ninosen a nyilvántartást vezetők sorában.

— **Az országgyűlés** gyorsan tárgyalja le az előterjesztett javaslatokat, melyek jobbára a pénzügyi kibontakozást célozzák s a követtelt adók emelésére irányulnak. Sajnos jelenség a sok vadszokás s személyes támadás, mely az eddigi vitákat jellemzi.

— **Sadi-Carnot** letta francia köztársaság új elnöke a nyugalombavonulásra kényszerített Grévy helyett, ki 9 évig viselte a méltóságot. Az új elnök 49 éves s unokája az első francia forradalomban nagy szerepet játszott Carnot-nak, ki a köztársasági hadsereg védelmi, majd támadó háborúinak éltező szelleme volt.

— **Birodalomuk** keleti határain nagy csapatokat összpontosítanak az oroszok s e körülményt sokan nézik háborus bonyodalmak előjelének.

— **Mathuzsálemi életkor.** Vézán alsófehérmegyében Oszufuzán Szávelka nevű özvegyasszony éldegél, ki az anyakönyvi kivonat szerint 1779. május 6-án született s így 108 ik élet szerencsésen betöltötte. Valamelyik déd-unokája katonai szolgálat alóli felszabadításért kérvényez s így került az öreg asszony dere s kora a hivatalos ügyiratok közé.

— **Nyilvános számadás.** A szegénysorsu tanulóknak folyó évi december hó 18-án tartandó felruházására újabb a következő adományok érkeztek be: Török Bertalanné ó nagysága gyűjtése a Tóvis- és Tóthtezéből. Dani Albert 1 frt. Buda Edéné 1 drb ruha és 1 kosár alma. T. Pogány János 1 frt. — Czirner J. Józsefné ó nagysága gyűjtése a Piac- és Porond városrészből: Gréfné, Bartha Józefa 1 frt. Weksler Ferencné 1 frt. Szilágyi Farkasné 1 frt és 6 drb ruhanemű. Ungerpek Miklósné 8 drb ruhanemű. Iszai Gergelyné 6 drb ruhanemű. Czirner Józsefné 1 frt és 9 drb ruhanemű. Gréger Jakabné 1 frt. Ifj. Winkler Jánosné 1 frt. Ludvig Jánosné 1 frt. Wilk Edéné 50 kr. és 1 drb ruha. Varó Ferencné 1 frt. Kovács József 2 frt. Bodola és Vajda 1 frt. Ifj. Kun József 30 kr. Dán József 30 kr. Sándor Miklós 40 kr. Vásárhelyi Károly 1 frt. Balia István 40 kr. Györfi Károly 10 kr. Dobos József 40 kr. Bisztritsány Lajosné 1 frt. Neumann Gézané 1 frt. Id. Winkler Jánosné 1 frt. Máthé István 50 kr. N. N. 30 kr. Farcazi Sándor Miklósné 1 frt. Király Miklósné 50 kr. és 1 drb ruha. Simalya Mihály 10 drb ruhanemű. — Krismanits Vilmosné ó nagysága gyűjtése a honvéd lak-tanyából: Orgonás Zsigmond 1 frt. Pál Jáchaim 50 kr. Vlasits József 30 kr. Kanabé Ferenc 1 frt. Csényi Lajos. 20 kr. Telia János 30 kr. Kriscsory András 1 frt. Buda Árpád 60 kr. Oczec József 30 kr. Kis Ferenc 60 kr. Krismanits Vilmos 1 frt 20 kr. — Wokál Jánosné ó nagysága gyűjtése: N. N. 3 frt. Tóth Miklósné ó nagysága gyűjtése a Varszegutezéből: Br. Kemény Dénesné 3 frt. Seidel Józsefné 1 frt. Özv. Klimes Károlyné 1 frt. Siska Sándorné 1 frt. Dr. Magyar Károlyné 12 drb ruhanemű. Tóth Miklósné 12 drb ruhanemű. Müller Mihályné ó nagysága gyűjtése a Magyarutezéből: özv. Korodi Sámuelné 1 frt. Fehér Jozefa 1 frt. Dezső Zsigmondné 1 frt. Császár Zsuzsanna 50 kr. Özv. Enyediné 50 kr. Nagy Sándorné 50 kr. Rakosi Balintné 1 frt. Özv. Mangezius Frigyesné 2 frt. Dr. Booz Józsefné 1 frt. és 9 drb ruha. Id. Nsgs. Gáspár János 2 frt. Ifj. Gáspár János 2 frt. Özv. Lóthe Lajosné 1 frt. Király Miklósné 3 drb ruha. Br. Kemény Endréné ó nagysága 6 drb ruha. Müller Jenő 20 kr. Müller Irén 20 kr. Müller Zoltán 20 kr. Müller Idus 20 kr. Müller Irma 20 kr. Müller Mihályné 2 frt. Tiszt. Szilágyi Farkas elnök urhoz: dr. Dárdai Sándor országgyűlési képviselő 5 frt. E közlemény összege 59 frt 20 kr. Ezt a multkori közlemény 37 frt. összegéhez adva tesz az eddig közölt összeg 96 frt 20 kr. Tisztalettel nyújtom meg, hogy a multkori közlemény összegéből vétéségből maradt ki t. Kovrig Tiradarné ó nságának Nagy Mózes pénztáros titkárhoz küldött 5 frt adománya, melyet most készséggel nyugtázok. — Fogadják a nemesleltű adakozók — az árak és szegények névben szép és becses adakozásukért a segélyező bizottság forró köszönetét. Megbizásból. Nagy-Enyeden, 1887. december hó 9-én. Nagy Mózes, titkár-pénztáros.

CSARNOK.

A makacsok.

Irta Roegger, fordította V. D. (Folytatás és vége.)

Csinos szobájokban, a tanács szobában ott ültek, abban, melyből minden intézkedés kikerülni szokott. Az öreg egy karosszékben ült, feje alatt párna volt; neje egy padon foglalt helyet, a kályha mellett; különös egy asszony, hogyha a férje beszél, hallgat és várja, míg elvégezte, mielőtt véleményt mondana. Néha megcsik, hogy véleményeik annyira különböznek egymástól, mint az igen és nem. ezen esetben, az asszony közeledik egy kissé; hogyha mégis meg nem egyezhetnek, hanyják, vetik, mindenik a maga módja szerint és végtére is mindkettlen egy pontnál állapodnak meg, miként a jó házasságok szoktak. Ha valamin egész naponát nem tudnak meg-egyezni, lefeküsznek s más nap mar minden a rendes kerékvágásban van. Igy éldegélnek már harmincz évtől fogva. Flori a szobába belép. Eddig neki is helye volt a tanácskozásban, számba sem vették ugyan, ott üldögélt az óra alatt, döntő szava nem volt. Ma azonban le sem ül, az asztalhoz támaszkodik karjait összefonva.

— Az öreg rá néz, fejtét csóválja, hozzá néhány különös kérdést intéz. Flori pedig folytatja:

— Meg kell lenni!
— Az öreg elfordítja fejtét, szeméit behunja, mintha álom környékeznél és válaszol:
— Mit is mondasz Flori?
— Azt mondom, hogyha a jószág a nevemre van átírva, én egyedül nem maradhatok.
— Mit mondasz?
— Meg akarok házasodni.
— Igazán! vágott közbe az anya hidegen.
— Akadtam egyre; folytatja az ifju, nincs halogatni való időm, két hét múlva megházasodom.
Az öreg összeaszott ujjait az asztalon jártatva végre megszólalt:

— Szabad kérnem kivel?
— Brona, Stegbrun Bronával.
— No lám! folytatá az öreg. Mivel azonban többet egy szót sem szólott, az ifju azt hitte, hogy helyesli és most már megházasodhatik, hogy most már az igazat belátják.

— Az anya megmozdítá fejtét, mintha a reá szállott legyet akarná elhesselni, az apa modorulatlan állott, ajkait csak akkor nyitá fel, midőn fia távozni akart.

— Maradj még egy kissé, még nem határozotunk. Azután felkelve az asztalhoz támaszkodott és kezdé:

— Kedves Flori fiam! te most azt sem tudod, hogy mit beszélsz, szálj magadba; én nem hallottam semmit, nem is akarok hallani. Ha megakarsz házasodni, tudod, hogy kihez kell elsöbben is fordulnod. Tudod, hogy szülőid csak javadat akarják, tehát nem ajánlanak neked olyan nőt, ki nem hozzád való, csak bizd roánk! Most elmehtesz.

Flori azonban nem mozdul.
— Ez a válaszod atyám?
— Kérdés alá nem is jöhet.

Erre az anya is belevegyül.
 — Ugyan elment az eszed Flori? Roszabát nem is választhatnál, benne minden meg van, a mi nem neked való. Hallgass, ne szólj egy szót sem, te bárgyu! Hiszen szakasztott mása szülőinek. Láttad volna csak a mikor jól bírták magukat. Uram fia! még csak ránk sem méltóztattak nézni; selyemben, bársonyban jártak. Most, hogy mindent elpusztítottak, hogy koldussá váltak, most jó lenne nekik a mi fiunk! Ugyan te, mi szépet találasz rajta? Szeretném tudni, hogy miben rejlik szépsége, mert én még nem láttam. Bizony szép gazdasszony válik belőle, mondhatom. Isten bizony! lenne mit elherdálni, s hogy adná majd a nagy dómát! Te, az én majoros-némában több van a kis ujjában, érte? mint neki az egész mindenében. Végy el egy szolgát, ha kell, legalább az dolgozni tud, de egy olyan leány, aki gazdag volt és elszegényedett, míg mi élünk, ide ugyan be nem teszi a lábát.

Az öreg a fejét csóválja; az ifju válaszol; az anya újra kezdi, becsüsmérel, kikohol, valamit kisbál, míg végre az apa beleszó:

— Anna, most már elég a gyermekeskedésből.
 — De teringettél! kiélta Flori, lábával toppintva, Bronát nem engedem sértegetni, nőül veszem!
 — Otromba! szóla az öreg, hiszen, ha kiabálni s káromolni akarsz, eredj a toronyba! Bizony jobban tennéd, ha a répa földet látnád el, nekem fáj a karom, megint eső lesz.

— Édes atyám! vágott közbe az ifju, megkísértvén magát visszatartani, a mióta kezeimet és lábaimat bírom, maguknak dolgozom. Sokszor mondogatták nekem mások, hogy bolond vagyok, hogy reggeltől estig dolgozom télen, nyáron, én, egyetlen fiu létemre; nem szóltam semmit, én dolgoztam, mert édes atyámék úgy akarták. De már most másképen van, mivel akadályt akarnak előmbé gördíteni nősülésemkor, nekem is fel kell lépnem.

— Jól teszed fiam!
 — Sem Isten, sem ördög nem akadályoz meg, hogy meg ne házasodjam.

— Szabad! dörmögé az öreg. Valaki kopogott az ajtón. Ez épen a kerülő volt, egy papirost hozott.

— Hát maga mit akar?
 — Semmi rosszat; mindjárt elolvasom:

„Az . . . i törvény értelménél fogva Schwandorfi birtokos Purgher, másként Schwandhofer Lorenz és neje Purgher Katharina fioknak a katonáskodás alóli felmentése iránt beadott kérvényök, kire, mint a család fenntartójára szükségök van, jóváhagyatik, hogyha a községtanács helyben hagyja az átiratot, mely alá kérvényezőök saját kezüleg aláírják.

K . . .
 császári és kir. biztos.
 — Mit darálsz? kérdé Schwandhofer. Nincs ugy, nem írok alá semmit, én elég erősnek érzem magamat házam kormányzására; nincs szükségem senkire. Add ide, hogy irjam alá.

— Én aláírom, ha akarod, szóla Flori.
 — No jó, irjad. Kérésemet visszavonom, magam gazdája akarok maradni, fiamat vigyék katonának. Irjad, csak irjad!

— Mind hijjába való — szóla a kerülő, — a saját aláírása nélkül a tanács nem tehet semmit.

— No jó! akkor lódulj!
 — No ugyan jókarban is hagyja majd a gazdaságot, szóla a kerülő, maga után behuzva az ajtót.

Flori halálsáppadtá lón; erei dagadtak, ökleit szorongatá, de visszengedé — mondván:

— Nincs szükségem édes atyámékra. Adja a jó Isten, hogy rám ne szoruljanak!

És utoljára lépte át életében az atyai ház küszöbét. Négy hétre azután besorozták, hat hét múlva már a hercegovinai szük utakon katonai órájára ment.

Az öreg Schwandhofer elbetegedett s levert lett. Egyszer két dolgot hoztak házához; egy fekete pecsétes levelet és egy kis gyermeket, emez attól az ágytól érkezett, hol most Brona meghalt, amaz pedig a mostari katonai parancsnokságtól.

A levél olvasásakor könnyeket hullattak s dédelgették a kis gyermeket.

KÖZGAZDASÁG.

Szabályzat

az országos tenyésztési célra évente tavasszal megújított szokott általános bikavásárlásoknak és a bikák kiosztásának fogantatásában.
 (Folytatás és vége.)

7. Az elhelyezésre kijelölt bika átvételével járó és az átvétől egyaránt pontosan betartandó feltételek a kötelező nyilatkozatban felsorolva s rendszerint a következők: a nyilatkozatot elfogadott köteles a kijelölt bikát haladéktalanul átvenni, jól gondozni és takarmányozni, kizárólag tenyésztésre használni, míg e célra alkalmas, azontul pedig az állatnak erre használhatatlan voltát közvetlenül a kerületi állami állatorvoshoz bejelenteni s ezen körülményt ugyanez állatorvos lelettel igazolni, — továbbá: ha a bika vagyontalan községgnek ingyenes használatra osztatik ki, az állatot az említett bejelentés és igazolás után további rendelkezésre jól táplált állapotban

díjtalanul visszaszolgáltatai, — ellenben ha az állat bármilyen fizetési kikötéssel engedtetett át, ezen kötelezettségnek az illetékes királyi adóhivatalnál minden tekintetben (összegek és fizetési napok) pontosan eleget tenni.

Azon esetre, ha valamely esedékessé vált összeg kellő időben nem fizettetnék le, a bika átvétele a hátraléknak a lejárat naptól hat százalékkal számítandó késedelmi kamattal együtt leendő behajtására a ministerium részére a szabad bírói választást engedi.

8. A kötelező nyilatkozatok az átvétől község előjárásága két tagjának, illetőleg az átvétől magántenyésztőnek keltezett aláírásával s a község hivatatos vagy az átvétől pecsétjével, — ezenfelül pedig a fizetési kötelezettséget megállapító nyilatkozatok az összeghez képest és a II. fokozat szerint, — az ingyenes használatról szóló nyilatkozatok 50 krajczáros bélyegjeggyel ellátandók.

A nyilatkozatok az ajánlatról szóló értesítés keltezésétől számítva legkésőbb 30 nap alatt visszaküldendők; további késedelem lemondásnak vétetik.

A nyilatkozatoknak ekként kötelezőleg történt elfogadása és közvetlenül a kerületi áll. állatorvoshoz beküldése után a ministerium a bika kiadását és esetleg vasuti elszállítását elrendeli s erről az átvétől értesíti, — illetőleg a kerületi állami állatorvos az eladót a bika kiszolgáltatására írásosan felkéri s ezen megkeresést az átvétőlnek megküldi, a ki azon az átvételre egy megbízottat írásosan igazol és ezután a megkeresést a megbízott által az eladóhoz juttatja.

Az eladó ezen irat ellenében a bikát a megbízottnak átadja, a megbízott pedig az állatnak egészséges és ép állapotban megtörtént átvételét ugyanazon megkeresésen írásosan és keltezte elismerni tartozik.

9. Az átadás után minden esély és felmerülheő kár kizárólag az átvétől terheli, úgy, hogy a bika átvételével egyidejűleg megszűnik a kincstár ellenében minden további kártalanítási, esere- vagy egyéb igény.

De ha az állattenyésztésre képtelen, ezen körülmény okvetlenül — az átvételétől számítandó — 30 napon belül és közvetlenül a kerületi állami állatorvoshoz bejelentendő, a ki itteni utasításhoz képest a helyszínen eljár és ha a panasz nemesak valónak bizonyul, de az átvétől a bikának takarmányozása, gondozása és a tenyésztésre hihatalnása körül hiba vagy mulasztás egyaránt nem terheli, az eladó köteles ezen állatot egy ugyanoly becsértékű és kifogástalan tenyészképességű alkalmas bikával az átvétőlnek díjtalanul becsereélni, — ha ez nem volna eszközölhető, a tenyészképtelen bikát kárpótlás nélkül visszavenni és annak teljes vételárát a kincstárnak megfízteni.

Ha a panasz alaptalannak bizonyult, a kiküldött kerületi állami állatorvosnak az öt megjelölt napidíjat és utiköltséget a panaszos, nyugta ellenében, kifizetni köteles.

A jelzett határidőn túl bejelentett ilyen panaszok nem vehetők figyelembe.

A tenyészképtelenség miatt visszavett egyik és ennek helyébe újra átadott másik bika árai között netán mutatkozó összeget az eladó és átvétől egymás között egyenlítik ki.

10. A vasuti szállításhoz elrendelése után az eladó köteles a bikát haladéktalanul felrakatni és az elindítás idejéről az átvétől előzetesen, vagyis oly időben — s ha kell, táviratilag — értesíteni, hogy ez az állatnak átvétele iránt még elég korán intézkedhessék.

A vasuti szállításhoz mérsékelt (minden bikáért kilométerenkint 1 **/100 krajczár) díjtételek igénybevétele jogosító igazolványok, melyekből minden költön szállítmányhoz két példány szükséges, az eladókhoz megküldetnek.

Az egyik példány a feladási állomás főnökének átadandó, míg a másik a kísérőnél marad, illetve ennek hiányában a szállítási okmányokkal együtt kezeletik.

A vasut által felszámított összes költségek és a feladó által előlegezett (a fuvarlevélben részletezendő és mint utánvételi összeg a szállítmány kiadása után a feladónak megterülő) szemlélt bizottsági eljárási s esetleg kísérleti, távirati vagy feltétlenül szükséges egyéb kiadások mindenkor és kizárólag az átvétől terheli.

Vasuti szállításhoz a bikák mellé kísérők rendszerint csak az átvétől határozott kívánására adandók.

Ha a szállítási díjak felszámítása netán sérelmesnek mutatkoznék, ennek felülvizsgálására s illetve a díjtöbbletnek visszatérítésére irányuló kérelmek a fuvarlevél kíséretében közvetlenül az illető közlekedési intézethez beterjesztendők.

Miután az eladó a megvásárolt bikákat tényleg mind kiadta, a kijárási tartási költségekről és pedig minden egyes bika után külön tétel alatt felszámítva, jegyzéket készít s azt legkésőbb július hó 31-ig az összes átadási okmányokkal (elhajtás esetén a 8-ik pont utolsó bekezdése szerint ellátott megkeresés, vasuti elszállítás esetében pedig a feladási venény) együtt kerületi állami állatorvoshoz beküldi.

A jelzett határidőn túl benyújtott ily költségcsalák vissza fognak utasítani.

A vételár épügy, mint az elfogadott tartási költségek az eladó által külön is megjelölhető, — máskülönb az illetékes királyi adóhivatalnál a jogosultnak bélyegköteles nyugtára utalványoztatnak.

Budapesten, 1887. évi november hó 4-én.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól.

Felölös szerkesztőség:
 DR. MAGYARI KAROLY
 SZILÁGYI PÁRKAS — TÖRÖK BERTALAN
 Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Ny. Wokál Jánosnál Nagyenyeden, 1887.

Hirdetmény.

1. Mártonffy testvérek-féle a Rétesben lévő alsó és felső legnemesebb fajjal bíró szőlők,
2. a Hosszuban egy nagy pusztá, szőlő és gyümölcsfákkal ellátva,
3. a Herschán új iskolával berendezett és nemes fajokkal ellátott szőlők

Örök áron
 eladók. — Értekezni lehet:

1-3 **DRÁGOMÁN DOMOKOSSAL.**

Van szerencsém a nagyérdemű mélyen tisztelt pártoló közönséget alázatos tisztelettel tudatni, hogy a

Karácsoni ünnepekre és Újévre

legalkalmasabb ajándékok és játékszerek dus vászártekban megérkeztek, melyeknek k i r a k a t a átnézésére bátorodom a szokott tisztelettel meghívni

kész szolgálja

BISZTRITSÁNY LAJOS.

2-4

Sz. 1949-1887.

tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár végrehajtónak DÁN GYÖRGY és neje végrehajtást szenvedő 100 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyenyedi kir. járásbíró területén lévő a középbórbó 49. sz. telekjegyzékben A+1-19. rendszám alatti fekvőkre az árverést 519 frt ezennel megállapított kiállítási árban elrendelt és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi december hó 28-án délelőtt 10 órakor

Középbórbó községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási ár alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékoztartoznak az ingatlan becsárának 10 % -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1887. május 25.

Az alkalmatlan és ártalmas

FOGKÓ

Dr. POPP J. G. cs. kir. udvari fogorvos hírneves

növény fogpor
 használata által a legkönnyebb módon eltávolítatik.

E szer akként tisztítja a fogakat, hogy ennek minden napi használata által nemesak az annyira terhes fogkő távolítatik el, hanem fehérségében, mint fluomságában mindinkább gyarapodik.

Egy iskátulya ára 63 kr o. é.

Harmincz éven át jönnek bizonyult

ANATHERIN SZÁJVIZ.

Dr. POPP J. G.-től cs. kir. udv. fogorvos

— BECS, I. Bognergasse 2. —

Gyökerező gyógyszer mindennemű fejfájás ellen, — ugyszintén a szájrég és a fogus mindennemű betegsége ellen. Jónak bizonyult öblögető viz az idült torokbajoknál és Dyptheritisnél, megkönnyíti a fogjívást a gyermekeknek és nélkülözhetlen az ásványvíz ivóknak. 1 nagy palack 1 frt 40 kr, 1 közép 1 frt, 1 kicsi 50 kr.

ANATHERIN FOGPASTAJA üvegcselenczékben 1 frt 22 kral, jónak bizonyult fogtisztító szer.

ILLATOS FOGPASTAJA. Rövid használat után vakító fehér fogak, a fogak természetes és műfogak ápolására és a fogfájás megszüntetésére, darabja 35 kr.

FOG ÓLMA igen gyakorlati s a legbiztosabb szer a lyukas fogaknak önölmozósására. Ara dobozonként 1 frt 30 krajczár.

a dr. Popp orvosi növényzappan

kütnő pipere-szer, a sómör kúteg, a májfont és szeplő ellen, a tiszta üde arcbőr előmozdítása és fenntartására, az atka, pörse, tisztátalan arcbőr, kellesek ellen, darabja 30 krajczár.

A hamisított Anatherin szájvíz — a vegyelem zés kimutatása szerint s az egészségre nézve ártalmas keverékekből van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk

A t. közönség felkérőit világoosan P o p p c s. k.

udvari fogorvos-féle készítményeket kérti, s csak az olyakat fogadni el, melyek saját védjeggyel vannak ellátva. 6-

Bécsben, Budapestben és Innsbruckban több hamisított és elarusító újbol érzékeny pénzbüntetésre ítéltetett.

Kapható: Nagyenyeden Varró F. gyógy., Kovács J. gyógy., Marosújvárt Ersekújváry S. gyógy., Torockón Veress St. gyógy., Tóvisen Slafkovich H. gyógy., Verespatakon Moldován L. gyógy., Abrudbányán Remetel Ig. gyógy., Gyéresen dr. Tomcsik J. gyógy., Felvinczen Kosa St. gyógy., Tordán Trajanovics G. gyógy., Velits S. gyógy., Wolf és fia G. gyógy., Feketehalom Roimer A. gyógy., Balázsfalván Schiessl K. gyógy., Zalatnán Nagy K. gyógy., Radnót Seney K. gyógyészerésznél